

*11th International Conference on
Language , Literature , Culture and History Studies*

بررسی زبان شعری خمسه امیر خسرو دهلوی از منظر نقد فرمالیستی

آزاده ستوده*

گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده فنی و حرفه ای دختران اهواز، دانشگاه فنی و حرفه ای استان خوزستان، ایران

چکیده

بی‌گمان در پهنهٔ ادب فارسی و در میان شاعران فارسی‌زبان شبه‌قارهٔ هند، یکی از برجسته‌ترین شاعرانی که اثرگذاری قابل توجهی بر شعر فارسی‌زبان بعد از خود در سرزمین‌های ایران و هند بر جای گذاشته، امیرخسرو دهلوی است. او در دربار دهلوی که محیطی سرشار از علم‌پروری و ادب‌دوستی بوده است، با فراغ‌بال به شعرسرایی می‌پرداخت و در اثر هم‌نشینی با مصاحبان عالم و خردمند، پیشرفت ویژه‌ای در عرصهٔ ادبی را تجربه نمود. پژوهش حاضر با هدف نقد فرمالیستی زبان شعری خمسه در آثار امیر خسرو دهلوی، مورد مطالعه قرار گرفته است. این پژوهش از دید هدف، بنیادی - نظری است. نتایج پژوهش نشان داده است که این اشعار دارای ساختاری منسجم، استوار و هماهنگ بوده که از منظر زبانی (واژگان، عبارات و نحو)، آوایی (وزن، قافیه و ردیف) و زیبایی‌شناختی (استعاره، تشبیه، کنایه و ...) بیانگر تبحر شاعر در شعر سرایی است؛ همچنین نتایج پژوهش بیانگر این است که شاعر در سطح موسیقایی با انتخاب وزن سنگین و کشیده (فاعلاتن) و در سطح ادبی با طرح تصاویر متناسب با محتوا فضای آکنده از غم و اندوه و حسرت را تصویر سازی نموده است.

واژگان کلیدی: زبان، شعر خمسه، امیر خسرو دهلوی، نقد فرمالیستی